Част IV

Два вектора u и v в геометричното пространство са колинеарни тогава и само тогава, когато $\frac{u x}{v = 0}$

***

Ако спрямо афинна координатна система K и n-мерното афинно пространство A точките P, Q $\in$ A имат координатни вектори съответно x, y $\in$ Rⁿ, то координатния вектор спрямо K на вектора PQ е $\frac{V}{V}$ = $\frac{V}{V}$.

***

Нека K = Oe1...en и K' = O'e1'...en' са афинни координатни системи в n-мерното афинно пространство A, координатният вектор на O' спрямо K e s, а матрицата на прехода от базиса e = (e1,...,en) към базика e' = (e1',...,en') е T. Кое от равенствата

$$x = s + Tx' \mu x' = -T^{-1}s + T^{-1}x$$

е изпълнено за координатните вектори х спрямо К и х' спрямо К' на произволна точка Р∈ А?

- А) Само първото
- В) Само второто
- С) И двете
- D) Нито едно от двете

***

Нека Ax = b е съвместима линейна система с n неизвестни и нека рангът на A е r. Тогава афинното подпространство на R^n , състоящо се от решенията на системата има размер:

- A) r
- B) n-r

***

Нека спрямо афинна координатна система K = Oxyz в геометричното пространство двете различни точки P_0 и P_1 имат координати $P_0(x_0, y_0, z_0)$, $P_1(x_1, y_1, z_1)$. Коя от двете тройки параметрични уравнения:

$$\begin{cases} x = (1-\lambda)x_0 + \lambda x_1 \\ y = (1-\lambda)y_0 + \lambda y_1, \quad \lambda \in \mathbf{R} \\ z = (1-\lambda)z_0 + \lambda z_1 \end{cases} \quad \mathbf{u} \qquad \begin{cases} x = \lambda x_0 + (1-\lambda)x_1 \\ y = \lambda y_0 + (1-\lambda)y_1, \quad \lambda \in \mathbf{R} \\ z = \lambda z_0 + (1-\lambda)z_1 \end{cases}$$

Задава правата РоР1?

- А) Само първата
- В) Само втората
- С) И двете
- D) Нито една от двете

Нека K е афинна координатна система в n-мерното афинно пространство A, S е някакво множество и f, g: $R^n -> S$. Нека подмножеството B на A има спрямо K уравнение B:f(x1,...,xn) =g(x1,...,xn). Кое то следните две твърдения е вярно?

Ако $P(x1,...,xn) \in B$, то f(x1,...,xn) = g(x1,...,xn). Ако f(x1,...,xn) = g(x1,...,xn), то $P(x1,...,xn) \in B$.

- А) Само първото
- В) Само второто
- С) И двете
- D) Нито едно от двете

Да се провери!: Нека спрямо афинна координатна система К = Оху в геометричната равнина правите I1, I2 имат уравнения $I_1: A_1x + B_1y + C_1 = 0$ и $I_2: A_2x + B_2y + C_2 = 0$. Тогава I_1 и I_2 са пресекателни тогава и само тогава, когата:

- A) Рангът на матрицата $\binom{A1 \ B1}{A2 \ B2}$ е 2 В) Рангът на матрицата $\binom{A1 \ B1}{A2 \ B2 \ C2}$ е 2

Вярно ли е, че два свързани вектора са равни тогава и само тогава, когато дължините им са равни? – не – ако отсечките са еднакви и лъчите - еднопосочни

***

Три вектора в геометричното пространство са компланарни тогава и само тогава когато са линейно зависими.

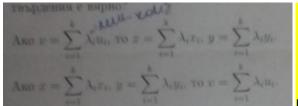
Спрямо афинна координатна система в геометричната равнина векторите и и v имат координати u(x1, x2), v(y1, y2). Тогава u и v са колинеарни $\Leftrightarrow det \begin{pmatrix} x_1 & y_1 \\ x_2 & y_2 \end{pmatrix}$ е равна на 0. (допълнение: и матрицата е строго по-малка от 2)

***

Всеки четири вектора в пространството са линейно зависими.

***

Не съм сигурна!!: Нека спрямо афинна координатна система К в равнината векторите u1,...,uk и v имат координати ui(xi, yi), i=1,...,k, v(x, y), a λ 1,..., λ k ∈ R . Кое от следните две твърдения е вярно?

И двете дали не е нито едно от двете – виж 2 стр.

Спрямо положително ориентирана ортогонална координатна система K в пространството векторите u и v имат координати u(x_1 , x_2 , x_3) и v(y_1 , y_2 , y_3). Тогава втората координата на u x v спрямо K e:

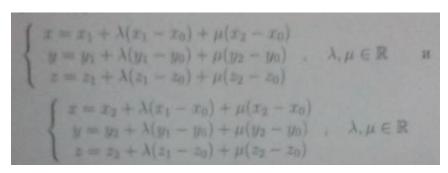
A) $x_1y_3 - x_3y_1$

B)
$$x_3y_1 - x_1y_3$$

***

***

Няка спрямо афинна координатна система K = Oxyz в пространстовот трите неколинеарни точки P0, P1, P2 имат координати Pi(xi, yi, zi), i=0,1,2. Кое от двете тройки параметрични уравнение

Задава равнината, определена от P0, P1 и P2? Нито една от двете — в началото трябва да е с индекс 0 - x0 + ..., y0 + ..., z0 + ... (39 стр)

***

Да се провери!: Равнините π и ρ , които спрямо афинна координатна система K = Охух в пространството имат уравнения π : 236x + 678y - 21 = 0 и ρ : 310x + 542y - 86 = 0,

- А) съвпадат кратни коорд.
- В) са успоредни различават се само по посл. Коеф.
- С) се пресичат като се сложат в система образуват права

***

Да се провери!: По колко начина може да се зададе права в пространството чрез двойка уравнения спрямо дадена афинна координатна система? – <mark>безбройно много</mark>

***

Нека спрямо афинна координатна система K = Охуz в простр. 3-те неколинеарни точки P0, P1, P2 имат координати P: (xi, yi, zi), i=0,1,2. Кое от следните уравнения е общо уравнение на равнината, определена от P0, P1, P2?

A)
$$\begin{vmatrix} x & x_0 & x_1 & x_2 \\ y & y_0 & y_1 & y_2 \\ z & z_0 & z_1 & z_2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{vmatrix} = 0$$
B)
$$\begin{vmatrix} x & x_0 & x_1 & x_2 \\ y & y_0 & y_1 & y_2 \\ z & z_0 & z_1 & z_2 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \end{vmatrix} = 0 \text{ (cTp 46)}$$

Съществуват ли т.А и т.В, такива че $\overrightarrow{AB}$ и $\overrightarrow{BA}$ са представители на един и същи свободен вектор?

- A) He
- В) Да ако А съвпада с В

***

Кое от следните две твърдения е вярно във всяко афинно пространство? Ако P, Q, R, S са точки, то $\overrightarrow{PQ} = \overrightarrow{RS}$ тогава и само тогава, когато $\overrightarrow{PR} = \overrightarrow{QS}$. Ако P, Q, R, S са точки и $\overrightarrow{PQ} = \overrightarrow{RS}$, то $\overrightarrow{PR} = \overrightarrow{QS}$.

И двете са верни

***

Нека (e1, e2, e3) е базис на линейното пространство V3 на векторите в геометричното пространство. Тогава базисите (e1, e2, e3) и (-e1, -e2, -e3) на V3 са противополовжно ориентирани.

***

Да се провери!: Ако $\overrightarrow{OA}=u$, $\overrightarrow{OB}=v$, $\lambda\in\mathbb{R}$ и $v=\lambda u$, то е вярно, че $|\mathsf{OB}|=|\lambda|$. $|\mathsf{OA}|$

***

Всяка права в равнината спряко афинната координатна система K = Oxyz има уравнение Ax + By + X = 0, където $(A,B) \neq 0$

***

Дадена е афинна координатна система К = Охуг и 2 прави

| 11 : A1x + B1y + C1 = 0, | 12: A2x + B2y + C2 = 0. Тогава | 1
$$\cap$$
 | 12, когато $r \begin{pmatrix} A_1 & B_1 \\ A_2 & B_2 \end{pmatrix} = 2$

***

Дадена е афинна координатна система K = Oxy. Нека N(A, B) е номален вектор за правата е. Кога N'(-A, -B) също е нормален за е? - в OKC

***

За всеки два вектора u и v в геометричното пространство е в сила:

- A) $u \times v = v \times u ->$ не се сменя знака ми размяна на векторно произведение < u, v> = < v, u>
- B) uxv = -vxu

***

Нека K = Oe1...en и K' = O'e1'...en' са афинни координатни системи в n-мерното афинно пространство A, координатният вектор на O' спрямо K e s, а матрицата на прехода от базисът е = (e1,...,en) към базиса e' = (e1',...,en') e T. Нека координатните вектори на $P \in A$ спрямо K и K' са съответно x, $x' \in R^n$. Тогава:

- A) x = s + Tx'
- В) $x' = s + Tx -> това ще е вярно ако е <math>x' = -T^{-1}s + T^{-1}x$

Нека V е линейно подпространство на евклидовото линейно пространство U. Тогава:

А) $V \cap V^{\perp} = \emptyset$, би трябвало да е това, защото скаларното произведение е > 0 В) $V \cap V^{\perp} = \{0\}$

***

Нека К е афинна координатна система в n-мерното евклидово афинно пространство A и спрямо нея точките P и Q имат координати P(x1,...,xn), Q(y1,...,yn). Формулата за разстоянието $|PQ| = \sqrt{\sum_{i=1}^n (y_i - x_i)^2}$

- А) При произволна афинна координатна система К
- В) Само когато К е ортономирана

Част II и III

Смесено произведение — Смесено произведение на векторите u, v, w се нарича числото $< u, v, w > = < uxv, w > \in R$ (тоест векториното произведение на uxv, ymhoxeho ckanapho c w)

***

Спрямо афинна координатна система в геометричната равнина правата I има общо уравнение Ax + By + C = 0, а точките P0 и P1 имат координати P0(x0, y0) и P1(x1, y1). Напишете необходимото и достатъчно условие чрез координатите на двете точки за това те да са от една и съща отворена полуравнина относно I.

L(x0, y0).L(x1, y1) > 0

***

Напишете неравенството на триъгълника в евклидово афинно пространсто. $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| <= |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$

***

Нека K = Oe1...еn е ортономирана координатна система в евклидово афинно пространство. Напишете формулата за разстоянието между точките P и Q чрез координатите им (x1,...,xn) и (y1,...,yn) спремо K.

$$Q(x_1, \dots, x_n), P(y_1, \dots, y_n) => \overline{QP}(y_1 - x_1, \dots, y_n - x_n)$$
$$|\overline{QP}| = \sqrt{\langle \overline{QP}, \overline{QP} \rangle} = \sqrt{(y_1 - x_1)^2 + \dots + (y_n - x_n)^2}$$
***

Не съм сигурна!: Спрямо положително ориентирана ортономирана координатна система К в геометричното пространство векторите u и v имат координати u(x_1 , x_2 , x_3) и v(y_1 , y_2 , y_3). Напишете координатите спрямо K на u x v.

$$u \times v = \begin{pmatrix} \begin{vmatrix} x_2 & y_2 \\ x_3 & y_3 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} x_3 & y_3 \\ x_1 & y_1 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} x_1 & y_1 \\ x_2 & y_2 \end{vmatrix} \end{pmatrix}$$
***

Нека A е n-мерно евклидово афинно пространство, моделирано върху линейното пространство U, K е ортономирана координатна система в A и спрямо нея точката $P_0 \in A$ и ненулевия вектор $N \in U$ имат координати $P_0(x_1^0,...,x_n^0)$, $N(a_1,...,a_n)$. Напишете общо уравнение спрямо K на хиперравнината в A, която минава през P_0 и за която N е нормален вектор.

$$a_1(x_1 - x_1^0) + \dots + a_n(x_n - x_n^0) = 0$$

Свободен вектор в геометричното пространство

Класовете на еквивалентност относно релацията равенство на свързан вектор се наричат свободни вектори.

Ако v е свободен вектор и $\overrightarrow{AB} \in v$, то казваме, че $\overrightarrow{AB}$ е представител на v.

Векторно произведение

Векторното произведение на векторите и и v е векторът и x v, дефиниран по следния начин:

- A) Aко u и v са колинерани, то u x v = 0;
- B) Ако u и v не са колинеарни, то u x v е единственият вектор, който удовлетоварява условията:

 $|u \times v| = |u||v|.sin<(u,v),$ $u \times v$ е перпендикулярен на u и vm $(u, v, u \times v)$ е положително ориентиран базис (казва се още дясна тройка)

***

Афинно пространство – Нека V е реално линейно пространство. Непразното множество A се нарича афинно пространство, моделирано върху V, ако е зададено изображение A x A -> V: (P, Q) $\mapsto \overrightarrow{PQ}$, което има свойствата:

- 1. $\forall P \in A$ и $\forall v \in V \exists ! Q \in A : \overrightarrow{PQ} = v$
- 2. $\forall P, Q, R \in A$ е в сила $\overrightarrow{PQ} + \overrightarrow{QR} = \overrightarrow{PR}$ (Правило на триъгълника за събиране на вектори).

Елементите на А се наричат точки.

Размерност на A се нарича размерност на V.

***

Афинна координатна система в крайномерно афинно пространство

Нека A е n-мерно афинно пространтво, моделирано върху линейното пространство V. Афинна координатна система K в A е двойка, състояща се от точка $O \in A$ и базис e = (e1,...,en) на V. Пишем K = Oe1...en. Точката O се нарича начало на координатната система, а e1,...,en- координати или базисни вектори

***

Афинно подпространство — Нека A е афинно пространство, моделирано върху линейнотопространство U. Непразното подмножество B на A се нарича афинно подпространство на A, ако съществува линейно подпространство V на U, такова че: За всяка точка $P \in B$ е в сила $Q \in B \Leftrightarrow \overrightarrow{PQ} \in V$, т.е. $B = \{Q \in A : \overrightarrow{PQ} \in V \}$

***

Координати и координатен вектор спрямо афинна кординатна система в крайномерно афинно пространство.

Нека $K = Oe_1...e_n$ е афинна координатна система в A и $P \in A$.

Координати на Р спрямо K се наричат координатите на векотра $\overrightarrow{OP}$ спрямо базиса е = (e₁,...,e_n), т.н. координатите на Р спрямо K са $x_1,...,x_n \Leftrightarrow \overrightarrow{OP} = x_1e_1 + \cdots + x_ne_n$. Пишем P($x_1,...,x_n$).

Векторът $x={x_1\choose x_n\over x_n}=\varkappa(\overrightarrow{OP})\in\mathbb{R}^n$ се нарича координатен вектор на Р спрямо К.

***

Координатно изображение - $\varkappa_K: A \to \mathbb{R}^n: P \mapsto \varkappa$, т. е. $\varkappa_K(P) = \varkappa_e(\overrightarrow{OP})$ - координатно изображение съответно на координатната система К.

Формулирайте условеието за перпендикулярност на два вектора в геометрично пространство чрез скаларно произведение - $a\perp b \Leftrightarrow < a,b>=0$

***

Формулирайте условието за колинеарност на два вектора чрез векторното произведение

***

Формулирайте твърдението за геометричната интерпретация на смесеното произведение чрез обем –

***

Общо уравнение на афинно подпространство

Нека A е n-мерно афинно пространсто, моделирано върху линейното пространство U, и K = Oe1...en е афинна координатна система в A.

Опр.: Нека В е k-мерното афинно подпространство на A. Общо уравнение на B спрямо K е уравнение на W спрямо K от вида Ax = b (или Ax - b = 0), кккъдето A е матрица $(n - k) \times n$, $b \in R^{n-k}$ (и r(A) = n - k) (Общо у-ние е линейна система с n - k у-ния, която задача B)

Теорема:

- Подмножеството В на А е k-мерно афинно подпорсотранство на А ⇔ В има спрямо К уравнение от вида Ах = b, където рангът на матрицата А е r(A) = n − k.
   При това, ако В е k-мерно афинно подпространство на A, то A може да се вземе с n-k реда и следователно В има общо уравнение спряко К.

***

Формулирайте теоремата за общото уравнение на права в геометричната равнина — Нека кмерното афинно подпространство В на А има спрямо К общо уравнение Ax = b. Тогава всевъзможните общи уравнения на В спрямо К са уравненията от вида Тах = Tb, където Т е обратнима квадратна матрица от ред n — k.

***

Отсечка в афинно пространство –

Общо уравнение на права в равнина – Ax + By + C = 0

Общо уравнение на равнина - Ax + By + Cz + D = 0

Смесено произведение — Смесено произведение на векторите u, v, w се нарича числото $\langle u,v,w \rangle = \langle uxv,w \rangle \in R$ (т.е. векторното произведение uxv, умножено c w).

Част III

Нека u и v са ненулеви вектори в геометричното пространство. Напишете дефиниционната формула за скаларното им произведение. $\langle u, v \rangle = \|u\| \|v\| \cos \langle (u, v)$

***

Да се провери!: Формулирайте твърдението за общото уравнение на равнина, зададена с точки и два вектрова.

т. P0(x0, y0, z0)

v1, v2 – вектори

v1(a1, b1, c1)

v2(a2, 62, 62)

Тогава равнината π определена от т. P0, v1, v2 има общо уравнение от вида

$$\pi: \begin{vmatrix} x - x_0 & y - y_0 & z - z_0 \\ a_1 & b_1 & c_1 \\ a_2 & b_2 & c_2 \end{vmatrix} = 0$$

Нека а и b са два базиса на линейното пространство V_3 на векторите в пространството. Напишете дефиниционното условие за това а и b да са еднакво ориентирани.

T – матрица на прехода; необходимо и достатъчно условие е det T > 0

***

Спрямо афинна координатна система K = Oxyz в постранството двете различни точки P_0 и P1 имат координати $P_0(x_0, y_0, z_0)$, $P1(x_1, y_1, z_1)$. Напишете параметрични уравнения спрямо K на затворената отсечка P_0P_1 .

$$\overrightarrow{P_0P_1}: \begin{cases} x = x_0 + \lambda(x_1 - x_0) \\ y = y_0 + \lambda(y_1 - y_0)' \end{cases} \lambda \in [0,1]$$

Спрямо афинна координатна система в равнината правата I има общо уравнение I: Ax + By + C = 0, а точките P1 и P2 ииимат координати P1(x1, y1) и P2(x2, y2). Напишете необходимото и достатъчно условие чрез координатите на P1 и P2 за това P1 и P2 да са от една и съща отворена полуравнина относно I.

***

Спрямо ортономирана координатна система K = Оху в равнината правата I има уравнение Ax + By + C = 0. Напишете всички нормални уравнения на I спрямо K.

$$rac{Ax+By+C}{\pm\sqrt{A^2+B^2}}=0$$
 на права

$$\frac{Ax + By + Cz + D}{+\sqrt{A^2 + B^2 + C^2}} = 0$$
 на равнина

***

Нека векторите u и v в геометричното пространство имат представители съответно $\overrightarrow{OP}$ и $\overrightarrow{OQ}$. Напишете представител на вектора u – v.

$$u - v = \overrightarrow{OP} - \overrightarrow{OQ} = \overrightarrow{OP} + \overrightarrow{QO} = \overrightarrow{QP}$$

Да се провери!: Нека К и К' са афинни координатни системи в n-мерното евклидово афинно пространство A, K е ортономирана и координантните вектори x спрямо K и x' спрямо K' на произволна точка $P \in A$ са свързани с равенството x = s + Tx, където $s \in R^n$, а T е матрица n x n. Какви са необходимите и достатъчни условия върху s и T за това K' също да бъде ортономирана?

$$x' = s + Tx$$

T. $T^t = E => T - ортогонална$

***

Нека К е положително ориентирана ортогонална координатна система в геометричното пространство. Напишете формулата за смесеното произведение $\langle u,v,w \rangle$ на векторите u,v,w чрез координатите u,v,w (y1, y2, y3), (z1, z2, z3) спрямо K.

$$\langle u, v, w \rangle = \begin{vmatrix} x1 & x2 & x3 \\ y1 & y2 & y3 \\ z1 & z2 & z3 \end{vmatrix}$$

***

Нека а и b са лъчи в геометричното пространство, които лежат на една и съща права. Напишете дефиниционното условие за това а и b да са еднопосочни.

Казваме, че а е еднопосочен с b и пишем $a \uparrow \uparrow b$, ако правите определени от а и b да успосредни и:

- а) Ако правите определени от а и b съвпадат, то $a\supset b$ или $b\supset a$.
- Aко правите определени от а и b са различни и ПИ е равнината определена от тях, а A и В са началата на а и b, то а и b лежат в една и съща полуравнина в ПИ относно правата AB.

***

Нека K е афинна координатна система в n-мерното афинно пространство A и координатните вектори на точките P, Q $\in$ A спрямо нея са съответно x, y $\in$ Rⁿ. Какъв е координатният вектор спрямо K на вектора $\overrightarrow{PQ}$?

Векторът $z={x\choose y}\in\mathbb{R}^n$ се нарича координатен вектор на $\overrightarrow{PQ}$ спрямо К.

***

Никак не съм сигурна!: Каква е размерността на афинните пространства, в които точките са хиперравнини?

***

Спрямо афинна координатна система K = Oxyz в геометричното пространсво нека I е зададена с уравненията

$$\begin{cases} A_1 x + B_1 y + C_1 z + D_1 = 0 \\ A_2 x + B_2 y + C_2 z + D_2 = 0 \end{cases}$$

Напишете общите уравнения спрямо К на всички равнини, които съдържат І.

$$\lambda_1(A_1x+B_1y+C_1z+D_1)+\lambda_2(A_2x+B_2y+C_2z+D_2)=0$$
, кккъдето $(\lambda_1,\lambda_2)\in\mathbb{R}^2$, $(\lambda_1,\lambda_2)\neq 0$

Напишете твърдението на Коши-Бунаковски-Шварц в евклидовото линейно пространство.

Теорема 1 (неравенство на Коши-Буняковски-Шварц) $Heka\ u,v\in U$. Тогава

$$|\langle u, v \rangle| \le |u||v|$$

 $u = \Leftrightarrow u \ u \ v \ ca$ линейно зависими.

(Еквивалентни формулировки:

$$\langle u,v\rangle^2 \leq |u|^2|v|^2, \quad \langle u,v\rangle^2 \leq \langle u,u\rangle\langle v,v\rangle, \quad -|u||v| \leq \langle u,v\rangle \leq |u||v|.)$$